

amen. Vilbe det ikke være godt, om Studiet af Fransk tillige kunde fremme Ungdommens Lyst til Latin, Lyst til, om jeg saa maa sige, at begive sig ind paa sin latinske Domaine; for der at beundre og leve i Selskab med hine store Mænd, som alle Læber have beundret, leve der uafhængige og uberørte af al den Videnskab, al den Partisthed, alle de Spørgsmaal, der nu vælte sig ind over den fra alle Sider. Nu er det ikke saaledes, jeg haaber, man vil indrømme, at man nu i Almindelighed lægger sin Latin paa Hylben, naar man vel har faaet sin Examen.

Det er ogsaa heldigt, at det franske Sprog, der høres til en ganske anden Sprogstamme, ikke som det tydske kan have nogen skadelig Indflydelse paa vort Modersmaals Reenhed, saaledes at man vilde faae halv fransk Ord og Bendinger ind deri. Vort Sprog er allerede saa vidt, saa udviklet, at det ikke længer falder den Dannede ind at spækle sin Tale med fransk Ord, men han sætter tværtimod sin Ære i at tale korrekt Dansk, og det jo bedre han kan det fremmede Sprog. Fransk har netop den Egenskab, at det stærker Sprogandsten i det Hele, ogsaa Sandsten for hvad der er harmonisk og skjønt i Modersmaalet.

Fremdeles er det godt, naar Talen er om at vælge et fremmed Sprog, at lægge Mærke til den Aand, der bevæger sig i det Folk, man skal paavirkes af; thi Ingen vil nægte, at Paavirkningen deraf gaaer igjennem hele Folket ned til de laveste Trin, at den Aand, der gjør sig gjældende i det lærde Underviisningsvæsen, paa anden og tredje Haand strækker sig ned til den lavere Underviisning. Den høitærede Minister, sagde, at det var af politiske Hensyn man lærte Tydsk i Skolerne; nei, det skal ikke være politiske Hensyn (Hør!); men Kulturhensyn og Opdragelseshensyn, der skulle tages ved Valget af et Sprog. Politiken skal ikke kastes ned i Skolerne; lad den være her i Salen, men lad dog Ungdommen gaae fri for den.

Hvad er det nu for en Paavirkning vi ville kunne faae af Fransk? Det er en Sympathi for alt Ødelt og Stort i Verden, en Medfølelse for ethvert betrængt Folks Ulykker, en Freidighed til, naar det saa maa være, at hugge Knuden over; det er en Lyst til at gaae op ad

Bakke og ikke rulle ned ad den, som vi ere godt i Begreb med. (Hør!) Det er desuden en Kappelyst, som ogsaa er værd at tilegne sig; det franske Folk har udmærkede Mænd i alle Retninger, i alle Videnskaber, men naar det en Tid i noget Punkt har maattet staae tilbage for andre Folk, har altid Lysten og Tilbøjeligheden til overalt at være i første Række, slabt nye, udmærkede Kræfter paa disse Punkter. Jeg vilde ønske, at disse Egenskaber, der udmærke det franske Folk, ogsaa maatte tilegnes af det Folk, hvortil jeg hører; de vilde kunne tjene som et lykkelig Supplement til de gode Egenskaber, vi alt besidde. Jeg troer ogsaa, at en saadan Paavirkning vil finde en modtagelig Forbund hos os; thi vi have Noget tilføjles med Franskmændene. Vi have Alle saa ofte hørt nævne den Mærkelighed, at Frankrig og Danmark ere de eneste Lande, der have en stor comisk Digter, Molière der, Holberg her. Nu, det kunde jo være en Tilfældighed; men hvad der ikke er en Tilfældighed, er, at begge Folk netop betragte disse Digtere som deres Litteraturs Fæder, at de elske dem, beundre dem, at de føle, at det er Blod af deres Blod, at det er deres Hjertelag, der taler igjennem dem, at de hver har sat sin Digter saa høit, at det aldrig vil lykkes nogen senere Forfatter at naae op til det samme Toppunkt. I denne fælles Beundring for to nærbeslægtede Aander ligger Ligheden mellem det franske og danske Folk, i denne fælles komiske Sand; begge ere desuden tilbøjelige til at tage Livet, som det falder, til at være tilfredse med Tilværelsen, som den nu engang er. Der er ogsaa, nei, jeg skalde have sagt, der har ogsaa været, i en anden Henseende en Lighed tilstede. Naar vore Forfædre, de gamle Vikinger, drog ud paa deres Tog og, trods deres ringe Skare, erobrede saa store Riger, hvad var det da, der førte dem dertil? Det var en stærk Foretagelses-aand, en vis Forvovenhed og Lyst til at udrette Noget. Den samme Aand har det franske Folk, og ved at læse franske Skribenter, ved at slutte os til den franske Udvikling, kunne vi maaskee igjen vække den hos os; thi Spiren til den maa være i vort Blod, saafremt vi ere Sønier af vore nordiske Forfædre. Men hvad er det, der har slutt den Aand hos os? Det er